Επιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΓΚΟΒΑ

ΑΧΑΪΚΑ και ΑΜΑ

ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΑΝ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ποὺ πέρασε 94 χιλιάδες Γιαπωνέζοι (ἀναφέρει ἡ σχετικὴ εἴδηση) ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ 43ο/ο ἡλικίας κάτω τῶν 20 χρόνων! — Οἱ λόγοι ποὺ τοὺς ἔκαμαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πατρίδα τους καὶ τὴν οἰκογένειά τους, εἶναι οἱ δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν στὴν ἐξεύρεση ἐργασίας. — Καθὼς καὶ στὰ χρέη ποὺ ἔχουν δημιουργήσει καὶ στὴν ἀδυναμία τους νὰ ὀεχθοῦν τὸν τρόπο ζωῆς τῆς χώρας τους. —Νὰ λοιπὸν μιὰ εἰκόνα τῆς Ἰαπωνίας πάρα πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκείνη ποὺ ἔχουμε συνηθίσει νὰ θαυμάζουμε πεταπολεμικῶς. —Ἄλλη μιὰ ἀπόδειξη δηλαδὴ ὅτι τεχνολογικὴ πρόοδος δὲν σημαίνει καὶ κοινωνικὴ εὐημερία σὲ βάθος ★ ΠΟΛΛΑ ΛΕΓΟΝΤΑΙ Ἢ ΘΡΥΛΟΥΝΤΑΙ νύφω ἀπὸ ἀποφάσεις περὶ τὴν ἐμπορία τῶν αὐτοκινήτων. — Δὲν ἔχουμε καμμιὰ ἀντίρροπη νὰ ἐκκαθαριοθῆ ἡ Ἀγορὰ ἀπὸ τοὺς κάθε λογῆς κομπιναδόρους καὶ ἀπατεῶνες. — Συνχρόνως ὅμως θὰ πρέπει νὰ προστατευθοῦν οἱ τίμιοι ἐμπορευόμενοι. — Καὶ ἂν περιορισθοῦν οἱ εἰσαγωγές, θὰ πρέπει νὰ ἐξευρεθῆ τρόπος ὥστε νὰ μὴ βροῦν καὶ πάλι τὴν εὐκαιρία νὰ θησαυρίσουν οἱ λίγοι ἔναντι τῶν πολλῶν. — Ἡ ἐκεῖνοι, ποὺ μὲ τοὺς περιορισμοὺς, δραστηριοποιοῦνται ἀνενόχλητοι καὶ δημιουργοῦν περιουσίες μὲ τὴ μαύρη ἀγορά, ἐκμεταλλευόμενοι τὸ καταναλωτικὸ κοινό. — Ἂς σκεφθοῦν λοιπὸν πολὺ οἱ ἁρμόδιοι κι' ἂς προσχωρήσουν στὶς ἀποφάσεις τους μὲ γνώμονα τὰ συμφέροντα τῶν πολλῶν καὶ τοῦ κράτους. — Δύσκολη παντοτε ἡ χρυσῆ τομὴ στὴν Ἑλλάδα ἰδιαίτερα. — Ἀλλὰ γι' αὐτὸ κι' ἡ προσπάθεια πρέπει νὰναι πιὸ ἐπίμονη.

ΠΡΩΙΝΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Μπράβο κ. Δήμαρχε

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ τοῦ Πανεπιστημίου ποὺ παρέστησαν στὴ συγκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Δημάρχου σύσκεψη, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ διετύπωσαν τὴν ἄποψη (ἄλλος εὐθέως, ἄλλος πλαγίως) ὅτι ὁποιαδήποτε προσπάθεια τῶν ἐκπροσώπων τῆς πόλεως γιὰ ἐξομάλυνση τῆς ἔκρυθμης καταστάσεως λόγω τῆς κατάληψης καὶ τῶν διαιοτήτων ποὺ ἀκολούθησαν, σύνιστᾶ κατ' οὐσίαν... παραβίαση τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἀσύλου. Ἐπὶ πλέον ἀρνήθηκαν τὶς καλὲς ὑπηρεσίες τῆς πόλεως μὲ τὸ εὐγενικότατο καὶ λίαν μετριόφρων ἐπιχείρημα ὅτι οὕτως ἢ ἄλλως τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν πρόκειται νὰ κατανόοῦν καὶ πολλὰ πράγματα ἀπὸ ὅσα συνιστοῦν τὴ διένεξη.

Δικαίωμα τῶν ἐν λόγω κ.κ. καθηγητῶν εἶναι νὰ ἔχουν αὐτὴ τὴ γνώμη γιὰ τὴν κοινωνία ἡ ὁποία τοὺς φιλοξενεῖ καὶ τοὺς περιβάλλει μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη (ἕναν δὲ ἀπ' αὐτοὺς καὶ μὲ χιλιάδες σταυροὺς προτιμήσεως κατὰ τὶς πρόσφατες βουλευτικὲς ἐκλογές). Ἀλλὰ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἂς εἶναι συνεπεῖς μὲ τὴν ἔπαρσή τους καὶ ἂς μὴ θέλουν τὴν κοινωνία τῶν Πατρῶν καὶ αὐτοὶ καὶ μερικοὶ ἄλλοι, νεροκουβαλητὲς στὶς πολιτικὲς τους ἐπιδιώξεις καὶ στὴν ἀτομικὴ τους προβολὴ καὶ μάλιστα νεροκουβαλητὲς μέχρις ὁρισμένου σημείου.

Ὅσο γιὰ τὸ ἂν ἡ πρωτοβουλία τοῦ κ. Δημάρχου θὰ μποροῦσε νὰ ἰσοδυναμεῖ μὲ κατάλυση τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἀσύλου, ἂς ἀφήσουν οἱ ἐν λόγῳ κ.κ. καθηγητὲς τοὺς μεγάλους λόγους καὶ ἂς διεφωτηθοῦν ἂν μὲ περισσότερο αἴσθημα εὐθύνης ἐν θὰ εἶχαν ὁδηγήσει τὴ γνωστὴ μειοψηφία τῶν φοιτητῶν σὲ ἀναλόγως ὑπεύθυνες ἐνέργειες.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔτσι τὸ θέλουν, ἔτσι ἂς εἶναι τὸ Πανεπιστημιακὸ Ἄσυλο. Ὅπως γιὰ νὰ μὴν ἔχει λόγον ἡ πόλις στὰ διαδραματιζόμενα, θὰ πρέπει οἱ κ.κ. καθηγητὲς νὰ φροντίζουν ὥστε νὰ μὴν «ἐξάγωνται» πρὸς τὴν πόλιν οἱ συνέπειες τοῦ διαλόγου κωφῶν ποὺ ἔχουν ἀνοίξει ἀπὸ μηνῶν μὲ τὴ γνωστὴ μειοψηφία τῶν φοιτητῶν.

Πάντως, ἀπ' τὴ σύσκεψη αὐτὴ προέκυψε μιὰ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση καὶ γιὰ τοὺς παριστα-

μένους ἐκπροσώπους τῶν ὀργανώσεων τῆς πόλεως καὶ γιὰ τὸν κόσμο ποὺ ἐκπροσωποῦν. Καὶ ἡ ἱκανοποίηση αὐτὴ ἔχει σχέση μὲ τὸ ὑπεύθυνο θάρρος μὲ τὸ ὁποῖο τοποθετήθηκε (ὅλες αὐτὲς τὶς ἡμέρες) τόσο ἀπέναντι στὰ γεγονότα τῆς προπαρελθούσης Δευτέρας, ὅσο καὶ στὴ Δημαγωγία καὶ τὴ στενοκεφαλιὰ οἱ ὁποῖες πάντα ἀποτελοῦν ἐξ ἀντικειμένου προβοκάτοιες σὲ βάρος τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς προόδου. Πράγματι, ὁ κ. Ἄννινος βρέθηκε σὲ μιὰ ἀπ' τὶς καλλίτερες στιγμές του, προσφέροντας συνάμα μιὰ χρυσῆ τομὴ κι' ἕνα ὑπόδειγμα γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὑπεύθυνοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ προβληματίζονται καὶ νὰ δραστηριοποιοῦνται θετικὰ ὁὲ στιγμὲς ποὺ κράτος καὶ ὀργανωμένες μειοψηφίες (κάθε πλευρὰ γιὰ τὶς δικὲς της μακροπρόθεσμες ἢ τρέχουσες σκοπιμότητες) ἀποφασίζουν νὰ ἀντιπαρατεχθοῦν μὲ βιαιότητα στοὺς δρόμους.

Ἡ πόλη λοιπὸν ἐκπροσωπήθηκε κι' αὐτὴ τὴ φορὰ ἐπάξια ἀπ' τὸ δήμαρχό της. Αὐτὸς ἐξέφρασε καὶ τὴν παλληκαριὰ της (πρὸς πᾶσαν κατεύθυνση καὶ πρὸς τὴ βία καὶ πρὸς τὴ δημοκοπία) καὶ τὸν ἔντονο συναισθηματισμό της. Ἀλλὰ καὶ τὴν τετράγωνη λογικὴ της σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ δημοκρατία ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι τὸ πιὸ εὔπαθὲς τῶν πολιτευμάτων χρειάζεται φρόνηση καὶ εὐθύνη. Χρειάζεται μεγάλη καρδιὰ ὅπως τὴν Δευτέρα τὸ βράδυ. Ἀλλὰ καὶ σβέλτο μυαλὸ ὅπως τὴν Πέμπτη τὸ βράδυ στὸ Δημοτικό. Αὐτὸ δηλαδὴ ποὺ εἶχαν καὶ ὁ δήμαρχος καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ὀργανώσε τῆς πόλεως.

Ἂν αὐτὴ ἡ καρδιὰ κι' αὐτὸ τὸ μυαλὸ τῆς πόλεως δὲν βολεύει μερικοὺς καθηγητὲς πανεπιστημίου μέχρι τοῦ σημείου μάλιστα νὰ ὑποτιμοῦν τὴ νοημοσύνη τοῦ λαοῦ της (καὶ μάλιστα χωρὶς πολὺ τάκτ) αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη ἱστορία, ἱστορικὰ συζητήσιμη!

ΠΑΝ

Δὲν ἦσαν δικά του

ΕΓΚΥΚΛΙΟ πρὸς τοὺς Κεφαλλῆνες ἀπηύθυνε ὁ μητροπολίτης κ. Προκόπιος ἐξ ἀφορμῆς τῆς διαρρήξεως τοῦ ἐπισκοπικοῦ μεγάρου ἀπὸ ὅπου ἐκλάπησαν εἰκόνες καὶ χρήματα. Στὴν ἐγκύκλιο ὁ μητροπολίτης διευκρινίζει ὅτι τὰ χρήματα δὲν ἦσαν δικά του. Συγκεκριμένως ἀναφέρει:

Οὐδὲν προσωπικόν μου ἀντικείμενον ἀξίας ἐκλάπη. Αἱ εἰκόνες ποὺ ἐκλάπησαν ἦσαν καταγραμμέναι, φωτογραφημέναι καὶ συντηρημέναι, ἀνηρτημέναι προσωρινῶς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν ἐπεδείκνυον τὴν εὐσέβειαν τῶν προγόνων καὶ ἀνέμενον τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ Μουσείου τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γερασίμου ἢ τοῦ «Βεργωτείου» στὰ Κουρκουμελᾶτα ἵνα μεταφερθοῦν ἐκεῖ.

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ βεβαιώνει περαιτέρω ὁ κ. Προκόπιος ἦσαν τὸ σύνολον τῆς μηνιαίας προσφορᾶς μου ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγ. Γερασίμου καὶ ἐντεῦθεν διὰ τὸν Ἁγ. Γεράσιμον, προσφοραὶ ἀνωνύμων Χριστιανῶν διὰ τὸν ἴδιον σκοπόν, καὶ ὡρισμένα, διὰ τὰς τρέχουσας ἀνάγκας τῶν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν Χριστιανῶν Κεφαλλήνων. Ἄρα οἱ διαρρῆκται ἔκλεψαν τὸν Ἅγ. Γεράσιμον, ἔκλεψαν καὶ ἐσύλησαν τοὺς προγόνους των καὶ ἀφήρεσαν τὰ φάρμακα τῶν ἀσθενῶν καὶ τὸ γάλα τῶν πτωχῶν παιδιῶν τῶν ἀδελφῶν μας.

«Μέ ἐθνική ὑπερηφάνεια...»

ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ ἀπορία τῆς ἐφημερίδας «Παρατηρητής» τοῦ Πύργου:

«Νὰ δοῦμε πῶς θὰ παρελάση στὴν ἐθνική μας ἑορτὴ ὁ μαθητόκοσμος. Πέρυσι ἔκανε φυσικὰ ἀγγαρεία. Ἀφοῦ γι' αὐτὴν κάτι τέτοια ἔχουν ξεπερασθῆ...».

Τώρα βέβαια μετὰ τὴν παρέλαση πρέπει νἄχει λυθῆ ἡ ἀπορία τῆς ἐφημερίδας. Φυσικὰ σύμφωνα μὲ ὅσα θὰ εἶδε καὶ ὄχι σύμφωνα μὲ ἐκεῖνα ποὺ γράφονται κατὰ συνθήκην γιὰ παρηγοριά μας.

Ἐν τούτοις, ἀφοῦ ὑπάρχουν τὰ περυσινὰ καὶ προπερσυνὰ δεδομένα — ὅπως ἀναφέρει ὁ «Παρατηρητής» — τί ἐμεσολάβησε, τί ἄλλαξε ὥστε νὰ τὴν κάνει νὰ πιθανολογεῖ κάποιαν ἀλλαγὴ ἐπὶ τὰ βελτίω;

«Φιλολογικὴ Φωνή»

ΜΕ ΤΗΝ εἴσοδο στὴν πέμπτη περίοδο τῆς ἐκδόσεώς της ἡ «Φιλολογικὴ Φωνὴ» τοῦ κ. Γιάννη Ἀνδρικόπουλου, φθάνει στὸ ἐπίπεδο ἑνὸς ἀξιόλογου καὶ ἄρτιου περιοδικοῦ λόγου καὶ τέχνης ποὺ φιλοδοξεῖ νὰ συμβάλλει μὲ σοβαρότητα στὴν αὐθεντικὴ ἀποτύπωση τῆς σχετικῆς κινήσεως στὸ Νομὸ Ἀχαΐας.

Ἡ ἔκδοση αὐτὴ ποὺ εἶναι παράρτημα τῆς αἰγιώτικης ἐφημερίδας «Φωνὴ τῆς Ἀχαΐας» προϊὸν δυνατῆς ἔφεσης γιὰ προσφορὰ (ἀνάμεσα σὲ χίλιες δυὸ δυσκολίες ὅπως ἔχουμε ξανασημειώσει) εἶναι βέβαιον ὅτι βρίσκει ὅλο καὶ περισσότερη ἀπήχηση ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ἠθικὸ κέρδος (τὸ μόνο ἄλλωστε) τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὴν πραγματοποιοῦν.

Ἀπὸ τὰ περιεχόμενα τοῦ νέου τεύχους της σημειώνουμε: «Γιὰ μιὰ δημοκρατικὴ ἐπανάσταση» τοῦ Κ. Τσιρόπουλου, «Στὴ βακχεία τῆς δύναμης» τοῦ Γ. Ἀνδρικόπουλου, «Ἡ Ἀχαΐα ἄλλοτε καὶ τώρα» τοῦ Τάσου Ἀθανασιάδη, «Ἡ παιδικὴ λογοτεχνία» τοῦ Δημ. Γιάκου. Ἐπίσης βιβλιοκριτικὴ καὶ ρεπορτὰζ μὲ ἀναλύσεις ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνηση τῆς περιοχῆς.

ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΩΤΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἀνδρέας Μιχαλακόπουλος θῦμα τῆς δικτατορίας Μεταξᾶ

Συμπληρώνονται σήμερα 40 χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατό του

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΠΡΕΠΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ

ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ συνεπληρώθησαν ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Ἀνδρέου Μιχαλακοπούλου, θύματος τῆς δικτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἦταν Κυριακὴ ἡ 27η Μαρτίου τοῦ 1938, ὅταν ὁ μεγάλος πολιτικὸς ἄνδρας ἄφηνε τὴν τελευταία του πνοὴ σ' ἕνα κρεββάτι τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ», ὅπου ἐτῆρεῖτο ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Ἀνδρέου Μιχαλακοπούλου, θύματος τῆς δικτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἦταν Κυριακὴ ἡ 27η Μαρτίου τοῦ 1938, ὅταν ὁ μεγάλος πολιτικὸς ἄνδρας ἄφηνε τὴν τελευταία του πνοὴ σ' ἕνα κρεββάτι τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ», ὅπου ἐτέθη νὰ μεταφερθῆ ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ἐξορίας του, ἐπὶ φορείου, στὴν προσπάθεια τῆς δικτατορίας νὰ συγκαλύψη τὴν δολοφονία. Διότι, δολοφονία ἦτο ὁ θάνατος τοῦ Μιχαλακοπούλου, δοθέντος ὅτι ἐστάλη εἰς ἐξορίαν, ἂν καὶ ἦτο σοβαρὰ ἀσθενὴς καὶ ἐγκατελείφθη εἰς ἕνα νησάκι χωρὶς καμμία περίθαλψιν. Οὔτε ἰατρικὰ ἐργαλεῖα, οὔτε φάρμακα ὑπῆρχαν ἐκεῖ, ἐπανειλημμένα δὲ αἰτήσεις τῆς οἰκογενείας νὰ στείλη ἰατροὺς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπερρίφθησαν!

⁂

Ὁ Ἀνδρέας Μιχαλακόπουλος, ὑπῆρξε (μάλιστα ὡς πρὸς τὸ πολιτειακὸν ζήτημα) συντηρητικὸς πολιτικὸς καὶ ἠρέσκετο εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ συντηρητικοῦ.

Κατὰ τὰς ταραχώδεις καθεστωτικὰς ἡμέρας τοῦ Νοεμβρίου 1923 ἕως Μαρτίου 1924 ἐτάχθη σαφῶς ὑπὲρ τῆς βασιλείας.

Ἀλλ' ἡ δημιουργικὴ περίοδος 1924 καὶ 1925 καὶ 1927 ἕως 1933 ἔδωσεν ὑπὸ τὴν προεδρευομένην δημοκρατίαν καὶ τὰς δημοκρατικὰς κυβερνήσεις σπουδαῖα διδάγματα καὶ ὁ Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος κατενόησε βαθύτατα, τὴν θερμουργὸν ἀξίαν τῆς προεδρευομένης δημοκρατίας διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπίστευσε μὲ τὸν νοῦν καὶ μὲ τὴν ψυχήν του εἰς τὸν προεδρικὸν θεσμὸν καὶ εἰς τὸ ἀληθινὸ ἐλεύθερον πολίτευμα. Καὶ ἔγινε μὲ ὅλην του τὴν ψυχὴν ἀληθινὸ δημοκρατικὸς καὶ φανατικὸς ἀντιβασιλικός.

Αἱ ἄθλιαι ἐλεεινότητες τοῦ βασιλικοῦ κόμματος καὶ τῆς βασιλόφρονος στρατοκρατίας κατὰ τὸ μετὰ τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου ἐπονείδιστον 1935 ἐνίσχυσαν τὴν πεποίθησίν του ὅτι ἡ βασιλεία ἦτο καταστρεπτικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι τὸ φυσικὸν καὶ σωτήριον διὰ τὴν χώραν πολίτευμα ἦτο ἡ προεδρευομένη δημοκρατία.

Ὁ ἄνανδρος καὶ ἀντιλαϊκὸς τρόπος τῆς βασιλικῆς παλινορθώσεως καὶ τὸ οἰκτρὸν νόθον δημοψήφισμα τῆς 3ης Νοεμβρίου 1935 προεκάλεσαν τὴν ἀγανάκτησίν του ὡς τιμίου ἀνθρώπου, καὶ ἐνίσχυσαν τὰ ἀντιδυναστικὰ αἰσθήματα αὐτοῦ.

Εἰς τὰς 3 Δεκεμβρίου 1935 ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Β' ἐλάμβανε τὸ ἀπὸ 29 Νοεμβρίου 1935 ὑπόμνημα τοῦ Ἀνδρ. Μιχαλακοπούλου, ὡς πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ ἐπὶ τῆς μετὰ τὴν πραξικοπηματικὴν καὶ βιαίαν βασιλικὴν παλινόρθωσιν καὶ τὸ νόθον δημοψήφισμα δημιουργηθείσης καταστάσεως διὰ τὴν χώραν, ἡ ὁποία εἶχε πράγματι περιέλθει εἰς κατάντημα καὶ εἰς δεινὸν ἀδιέξοδον ἀπὸ τὴν βασιλόφρονα κλίκα.

Μεταξὺ ἄλλων ἔγραφε: «Δέν ἀπέκρυψα ὅτι ἡ προδικασία τῆς παλινορθώσεως ἐκρίθη ἀπὸ μέγα μέρος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, καὶ τοῦ λαοῦ ὡς ἔκθεσμος. Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος ὅστις ἐπηρεάζει μέγιστον μέρος τοῦ λαοῦ ἐδήλωσε δι' ἐπιστολῆς του ὅτι δέχεται νὰ παραχωρήση δοκιμαστικὴν περίοδον εἰς τὸν βασιλέα. Ἀλλὰ δοκιμαὶ διὰ καθεστὼς ἐκ νέου ἐγκαθιστάμενον ἀποτελοῦν διάσεισιν τῆς ἐμπιστοσύνης, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ὁ διεθνὴς κόσμος, πρέπει νὰ ἔχουν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κράτους... Διὰ τοῦτο φρονῶ ἀδιστάκτως ὅτι ἐπιβάλλεται, νὰ ἐρωτηθῆ εὐθέως καὶ ἐλευθέρως ὁ λαός... Δὲν ἐννοῶ ὅτι πρέπει νὰ γίνη δημοψήφισμα. Τὰ δημοψηφίσματα διεξήχθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οὐδεὶς πλέον πιστεύει εἰς τὴν γνησιότητα οἱουδήποτε δημοψηφίσματος, ἔστω καὶ ἂν τοῦτο διεξαχθῆ τιμίως καὶ εἰλικρινῶς. Ἐπιβάλλεται νὰ διαλυθῆ ἡ παροῦσα συνέλευσις ἀμέσως καὶ νὰ προκηρυχθοῦν ἐκλογαὶ Συντακτικῆς συνελεύσεως». Ἀλλὰ τοιαῦται τίμιαι γραμμαὶ ἦσαν καὶ εἶναι δυσάρεστοι καὶ ὀδυνηραὶ διὰ τοὺς Γλύξπουργ. Ὅλοι γνωρίζουν ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι κατὰ τὴν μεγίστην αὐτοῦ πλειοψηφίαν δημοκρατικός.

Ἄλλο ὑπόμνημα τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14 Φεβρουαρίου 1937 ὑπὸ τὴν ἀγρίαν τρομοκρατίαν τῆς βασιλομεταξικῆς δικτατορίας ἔφθανεν εἰς χεῖρας τοῦ Γεωργίου Β' ἐπικειμένης τῆς Βαλκανικῆς Διασκέψεως κατὰ τὴν ὁποία ἐπρόκειτο νὰ ἀνακινηθῆ ζήτημα ἐξόδου τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Τὸ ὑπόμνημα μὲ θάρρος καὶ μετριοπάθειαν περιέγραφε τὴν ὑπὸ τὴν βασιλικὴν τυραννίδα οἰκτρὰν ἐσωτερικὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας καὶ τὴν διεθνῆ ἀνυποληψίαν καὶ στρατιωτικὴν ἀδυναμίαν ὑπὸ τὴν ὁποίαν εἶχεν αὕτη περιέλθει. Ἂν καὶ προσωπικὸν καὶ ἐμπιστευτικὸν τὸ ὑπόμνημα αὐτό, διωχετεύθη ἐν ἀντιγράφῳ ἀπὸ τὸν Γεώργιον Γλύξ μπουργ πρὸς τὸν Ἰω. Μεταξᾶν.

Εἰς τὰς 8 Ἰανουαρίου 1937 οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ μὲ κύριον διερμηνευτὴν τῶν ἀπόψεων τὸν Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλον, προέβησαν εἰς κοινὸν διάβημα πρὸς τὸν βασιλέα Γεώργιον Β' διὰ νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀνησυχίαν τοῦ λαοῦ ἐκ τῆς διεθνοῦς ἀπομονώσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἡ δικτατορία εἶχε περιαγάγει τὴν χώραν μας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀπομόνωσιν ἡ γιουγκοσλαβικὴ κυβέρνησις εἰδοποιοῦσε κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Βαλκανικοῦ συμφώνου τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ὅτι ἐπροχώρει εἰς τὴν ὑπογραφὴν συμφώνου φιλίας μὲ τὴν βουλγαρικὴν κυβέρνησιν. Ὑπόμνημα (8.1.1937) τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν πρὸς τὸν Βασιλέα κατήγγειλεν ὅτι ἡ δικτατορία ἐθυσίαζε τὰς ἐθνικὰς ὑποθέσεις εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ καθεστῶτος, ὅτι διὰ νὰ ὑπηρετῆ ἰδιοτελεῖς σκοποὺς «μονοπωλεῖ τὴν διαχείρισιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς» καὶ ὅτι «ἀχρηστεύει τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους ἀπεργαζομένη τὴν ἐσωτερικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν καταστροφὴν τῆς χώρας» καὶ ὑπεγράμμιζεν ἐν τέλει τὴν ἀνάγκην νὰ καταλυθῆ ἡ τυραννὶς «διὰ νὰ παύση ὠθοῦσα περαιτέρω τὸν τόπον εἰς τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν καὶ τὴν συντριβήν». Ἀντίγραφον τοῦ κοινοῦ ὑπομνήματος διωχετεύθη εἰς τὸ ἀρχεῖον Ἰω. Μεταξᾶ.

⁂

Κατὰ Μάϊον 1936 οἱ ἀγρόται, οἱ ἐργάται, οἱ φοιτηταὶ εἰς Θεσσαλονίκην, Καβάλαν, Ἀθήνας, εἶχαν κατέλθει εἰς μαχητικὰς ἐξεγέρσεις, μὲ αἱματηρὰ ἀποτελέσματα καὶ δολοφονίας κοινῶν πολιτῶν ἀπὸ τὴν χωροφυλακὴν καὶ μὲ βιαίας συγκρούσεις ἐναντίον τῆς ὑπὸ αὐλικὸν πρωθυπουργὸν πλέον τὸν Ἰω. Μεταξᾶν βασιλικῆς κυβερνήσεως. Ὁ Γεώργιος Γλύξμπουργ καὶ οἱ ὑπουργοί του εἶχαν πανικοβληθῆ καὶ ὁ θρόνος ἠπειλεῖτο νὰ ἀνατραπῆ. Ὁ Ἰω. Μεταξᾶς, ἀφοῦ προηγουμένως εἶχε συνεννοηθῆ μὲ τὸν Βασιλέα, ἐπεζήτησε καὶ συνηντήθη μὲ τὸν Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλον καὶ ἐπρότεινεν εἰς αὐτὸν νὰ συνεργασθοῦν καὶ νὰ ἐγκαταστήσουν βασιλικὴν δικτατορίαν εἰς τὴν χώραν. Εἶπε πρὸς τὸν φιλελεύθερον πολιτικὸν «σεῖς θὰ ἔχετε τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἐγὼ τὰ ἐσωτερικά». Ὁ Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος ἠρνήθη κατηγορηματικῶς καὶ κατέληξε: «ἡ δικτατορία εἶναι καταστροφὴ διὰ τὴν χώραν, εὔκολα τὴν ἐπιβάλλει κανείς, ἀλλὰ μετὰ γίνεται αἰχμάλωτος εἰς τὴν βίαν καὶ δὲν γνωρίζει τί νὰ κάμη, ἄλλωστε ἐγὼ δὲν εἶμαι καμωμένος γιὰ δικτάτωρ, εἶμαι κοινοβουλευτικὸς καὶ δημοκρατικός».

Ὁ Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος κατὰ τὸ φθινόπωρον 1937 ἐταξίδευσεν εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, διὰ λόγους θεραπείας. Ἐπιστρέψας ἀντελήφθη ὅτι παρηκολουθεῖτο ἐπιμόνως καὶ συστηματικῶς ἀπὸ τοὺς βρωμεροὺς καὶ ἀνάνδρους, χαφιέδες τῆς ὑπὸ τὸν Κωνστ. Μανιαδάκην σπείρας τῆς ἀσφαλείας. Ἐπανελθὼν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν πολιτικὸν σύμβουλον τοῦ βασιλέως καθηγητὴν τοῦ διοικητικοῦ δικαίου Θ. Ἀγγελόπουλον, τὴν ἀπὸ 21 Νοεμβρίου 1937 ἐριμυτάτην κατὰ τῆς μεταξικῆς τυραννίδος ἐπιστολὴν μὲ οὐσιαστικὸν παραλήπτην τὸν Γεώργιον Γλύξμπουργ. Ὁ βασιλεὺς εἶχε πλέον ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ θρόνος ἐκλονίζετο καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀνδ. Μιχαλακόπουλον εἰς μυστικὴν συνάντησιν. Ὑποστηρίζεται μάλιστα ὅτι ἦτο ὑσον ἀνήσυχος ἀπὸ τὸ ἀντιδυναστικὸν ρεῦμα, ὥστε εἶχεν ἀποφασίσει νὰ θυσιάση τὸν Μεταξᾶν καὶ τὴν λωποδυτικὴν σπεῖραν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε πληροφορηθῆ τὰ σκάνδαλα καπνῶν, γερμανικοῦ κλήριγκ, πολεμικοῦ υλικοῦ καὶ ἀερο πλάνων καὶ διαπραγματεύσεις ἑνὸς γαμβροῦ τοῦ δικτάτορος συνεπικουρουμένου ἀπὸ τὸν δικτάτορα νὰ ἀγοράση μίαν μεγάλης ἀξίας οἰκίαν παρὰ τὴν πλατεῖαν Κολωνακίου. Κατὰ τὴν συνάντησίν του τὴν 17 Δεκεμβρίου 1937 μὲ τὸν Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλον εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ὁλλανδοῦ πρέσβεως, τῆ μεσολαβήσει ἑνὸς ἀντιβενιζελικοῦ ἰδιοκτήτου ἐφημερίδος ἐχθρευομένου τότε τὸν Ἰω. Μεταξᾶν, ὁ Γεώργιος Γλύξμπουργκ προέτεινεν εἰς τὸν Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλον νὰ σχηματίση κυβέρνησιν πρὸς διενέργειαν ἐκλογῶν ὑπὸ τὸν ὅρον παροχῆς ἀμνηστείας εἰς τὸν Ἰω Μεταξᾶν καὶ τοὺς θεράποντας τῆς δικτατορίας. Ὁ Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος ἀπέκρουσε τὸν ὅρον τῆς ἀμνηστείας. Ὁ βασιλεὺς ἐφοβεῖτο ἀναπροπὴν τοῦ θρόνου ἀπὸ τὰ ἐκλογικὰ ἀποτελέσματα καὶ ἤθελε τὸν Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλον συνυπεύθυνον. Δὲν ἐπήλθε συμφωνία. Ὁ Ἰω. Μεταξᾶς ἀπὸ τὰς παρακολουθήσεις καὶ ἀπὸ ἕνα αὐλικὸν ἐπληροφορήθη τὰ διατρέξαντα καὶ ἀντελήφθη ὅτι ὁ Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνος διὰ τὸ δικτατορικὸν καθεστὼς καὶ προσωπικῶς διὰ τὸν δικτάτορα.

Τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1938 ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀσφαλείας ἀπεφάσιζε τὴν ἐκτόπισιν τοῦ Ἀνδρέου Μιχαλακοπούλου ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὴν νῆσον Πάρον. Οὐσιαστικῶς, διὰ νὰ τὸν ἐξοντώση...

⁂

Ὁ μετριοπαθὴς Ἀλ. Μαζαράκης (ἀπομνημονεύματα 29-3-1938 σελ. 499) ἔχει γράψει: «Ἕνα νέο κατόρθωμα τῆς περιφήμου δικτατορίας μας εἶναι καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀνδρέα Μιχαλακοπούλου. Ὁ ὀρτιώτερος οὗτος εἰς μόρφωσιν ποικίλην καὶ φρόνησιν καὶ παρασχὼν σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα πολιτικὸς ἀρχηγὸς ἀπέθανεν ἐκ τῶν συνεπειῶν γρίππης, ἡ ὁποία ἐξέσπασεν εἰς τὴν καρδίαν καὶ τοὺς πνεύμονάς του καὶ ἐνῶ ἦτο πυρέσσων ἀπεστάλη ἄνευ οὐδενὸς λόγου εἰς ἐξορίαν εἰς τὴν νῆσον Πάρον, ὁ χειμὼν καὶ ἡ ἔλλειψι στῶν μέσων καὶ τῆς κα ἡ ἔλλειψις τῶν μέσων καὶ τῆς κα ἐπεδείνωσαν τὴν κατάστασίν του καὶ ὅταν ἐπετράπη